Oslo, 27 oktober 2025

UKS' høringsnotat til statsbudsjett 2026

Unge Kunstneres Samfund (UKS) takker for muligheten til å komme med høringsuttalelse til Familie- og kulturkomiteen!

Vi viser til statsbudsjettinnspillet vårt, som gikk i fylden på områder av særskilt stor betydning for unge billedkunstnere, men vil med hensyn til budsjettprosessen fokusere på et par hovedpunkter: Kunstnerøkonomi, hva vi legger i «det frie feltet» og sette i sammenheng hvorfor vi i driftstøttesøknaden vår ber om tilstrekkelige midler til å ansette en person til, etter at vi flyttet fra 250 m2 til 800 m2, og har store uforløste potensialer i driften vår.

UKS stiller seg bak innspillet fra Norske Billedkunstnere (NBK)

*Kap. 337 Kompensasjons- og vederlagsordninger, post 71

Tiltak: Øke øremerkede midler til utstillingshonorar for 2026 med 23 millioner, slik at samlet bevilgning blir 46 millioner.

Den viktigste grunnen til at billedkunstnere har markant lavere inntekt enn andre kunstnergrupper, er at vi ikke får betalt for det arbeidet vi utfører i forbindelse med utstillinger. Som den eneste kunstnergruppen mangler visuelle kunstnere en avtale som sikrer betaling for arbeidet som legges ned når en stiller ut ved statlig finansierte institusjoner.

*Kap 320, post 72 Kunstnerstipend m.m.

Tiltak: en økning med 50 nye hjemler til ordinære arbeidsstipend, slik at samlet antall arbeidsstipend økes til 743, og beholde Diversestipendet for nyutdannede visuelle kunstnere

50 nye arbeidstipend har en kostnad på 17,2 millioner og innebærer at post 72 økes fra 332,2 millioner til 349,4 millioner.

Kunstnerstipendene er blant de mest treffsikre virkemidlene i kunstner-økonomien. For billedkunstnere tar det mange år å etablere et kunstnerskap. Arbeidsstipendene går direkte til kunstnere over hele landet innen alle sjangere, og gir økonomisk forutsigbarhet til å kunne fordype og utvikle kunstnerskapet sitt. Kunstnerstipendene gir kunstnerne mulighet til å skape fri kunst av høy kvalitet, og er avgjørende for bred rekruttering til kunstneryrket og at kunstnere skal ha mulighet til å forbli i yrket. Tildelingsprosenten er lav og hvert år får et stort antall godt kvalifiserte søkere avslag. Behovet for flere hjemler – særlig

flerårige arbeidsstipender – er stort. Et representativt og mangfoldig kunstliv er avhengig av gode rammevilkår.

Når det gjelder forslaget til endring på Diversestipend for nyutdannede kunstnere i kapittelet: dette stipendet har historisk vært forbeholdt visuelle kunstnere grunnet de spesielle utfordringene med å etablere seg i yrket vårt. UKS mener at stipendet ikke bør løses fra koblingen til utdanning i visuell kunst. Det er besynderlig å se dette i statsbudsjettet, da ordningen er i en høring som ennå ikke er avsluttet. Om dere likevel går inn for å gjøre dette, må posten betydelig økes, da den beskjedne oppjusteringen ikke svarer til den enorme mengden nye kandidater som da kan søke midlene. Dette handlar ikke om «rettferdig» fordeling: det er ulike vilkår i de ulike kunstartene.

*Kap 320, post 75 Tilskudd til litteraturhus, kunstscener og kompanier..

Tiltak: en betydelig oppjustering av driftstilskuddene på det visuelle kunstfeltet i 2026. Vi ber også om at tilskuddet til Unge Kunstnernes Samfund økes til 5 880 000 kroner.

De små og mellomstore visningsstedene og institusjonene leverer avgjørende bidrag til kunstlivet, særlig gjennom å utvikle og støtte unge talenter og kunstnere under etablering. Tilskuddene til de store institusjonene har økt betydelig gjennom mange år, mens de små og mellomstore visningsstedene har blitt hengende etter.

UKS har flyttet til større lokaler og trenger å oppbemanne for å svare til mulighetene i driften. Vi stiller ut og utvikler kunstnerskap, er pådrivere for den store samtalen om kunst, samarbeider med større institusjoner om Blikkåpner-prosjektet – rettet spesielt mot videregående elever, og er et møtepunkt mellom internasjonal og lokal kunst.

*KUNSTNERNES HUS

Avslutningsvis vil vi gjøre oppmerksom på at situasjonen for Kunstnernes Hus er kritisk. Dersom ikke noe gjøres nå, risikerer Norge som nasjon å miste Kunstnernes Hus – både som et levende kunstnerstyrt storstue som kombinerer folkelig apell og formidling med høy kvalitet, og som et unikt arkitektonisk bygg og kulturminne.

Ragnhild Aamås,
styreleder